

slabo plačujejo, davkarije pa postopajo z nami, kakor da se valjamo v zlatu, v resnici pa ne vemo, kako bomo kupili najpotrebnejši kruh za sebe in svoje.

To je slika, to je stanje, ki obstoja pri nas kljub vsej marljivosti in varčnosti našega slovenskega ljudstva in ob tem položaju mi nimamo prav nobenega jamstva, da bi z vstopom v kakšno sedanjo vladno zamoglo kaj popraviti, bremena olajšati, nejednakosti odstraniti, rane celiti in upravo urediti.

V vlado poštena in pametna stranka vstopi, ko sme in zamore uresničiti svoj program ali vsaj bistven njegov del. Sedaj ni možnosti, ni verjetnosti, da bi zamoglo prinesiti olajšave ljudstvu in uveljaviti svojo voljo. Za par uradniških mest in za dva ali tri ministrske stole pa mi nismo in program naše stranke ni na prodaj.

Zakaj je trenutno tako težak položaj?

Razne slovenske stranke in stranice so do zadnjega časa neprestano iz gole sebičnosti in naravnost neverjetne kratkovidnosti, iz zagrebenosti in v službi častilačnosti svojih voditeljev bile na razpolago ter so podpirale Pašičev centralizem in srbsko, ali bolje rečeno: beograjskih bankirjev in kapitalistov nadvlado. Še za manj kakor za skledo leče so prodajali in izdajali ti ljudje bistvene interese našega ljudstva. Usodepolne napake je delalo in še dela vodstvo Radičeve stranke, odnosno Radič sam.

Jedro je.

da je Pašič in beograjska bankarska politična družba ustvarila in obdržala nezno današnje stanje in da je pri tem vedno dobila v preteklosti in ima sedaj pomočnike, ki jo naravnost brezplačno ali za svojo osebno korist podpirajo proti ljudstvu. V tem tiči zlo, v tem gorje za naše ljudstvo in za državo samo.

Neverjetno in vendar resnično!

Ali ste videli pri svojem gospodarstvu, da bi vam kedo prišel in rekel: »Ti, vzami mene, vzami moje posest, vzami moje roke, tebi bom delal, le za tebe bom delal, in sicer čisto zastojni; niti plačila, niti hvaležnosti ne potrebujem, sam sebi se odrečem, edino to veselje mi daj, da bom v svoji sobi lahko obesil na steni to sliko z leve stene na desno, to iz zadnje na sprednjo, da bom smel malo premakniti mizo in ob njej tudi stole. Ti pa me izkoriščaj, kakorkoli hočeš. Še temu se odrečem, da bi pometal svojo sobo sam, ker bi mogoče prah razdražil tvoj nos, da bi moral ti kihnuti.«

Resnično brezplačni hlapci.

Kaj ne, takšnega človeka niste dobili in takšne ponudbe ne doživeli. V naši jugoslovanski politiki pa smo jo. Vidite, Radič s svojo stranko je napravil tako. Nič ni več njemu »republika vsemu svetu dika«, nič ni več mirotvorstvo, ki bi brez policajev, žandarjev in vojaštva napravilo vse za anjele na zemlji in ustvarilo raj, nič ni več na poti centralizem, ne bankokracija, ne kaputisti in pokvarjena gospoda. Breme davčna in druga niso več pretežka: čisto zastojni, popolnoma brezplačno dela sedaj Radič s svojimi poslanci za Pašiča, za beograjske bankirje in njihov centralizem. Kako dolgo bo on s svojimi na tej poti, tega pač ob njegovi nepreračunljivosti ne vemo, toda to pa smo prepričani, da mu Hrvatje ali vsaj večina na tej poti sledila ne bo, ker mu slediti tudi ne more. Če je Radič napravil v svoji politiki zmote, pregreške ali celo zločine nad državo, naj sam in osebno dela pokoro, Hrvatji in Slovenci za njegov odkup plačevati ne morejo in ne smejo. Gospodu Pašiču in beograjskim bankokratom so seveda neplačani hlapci dobrodošli, seveda je druga stvar ali se s takšno politiko krepi državna misel, raste politična in gospodarska moč države in pridobiva ugled in veljavo v zunanjem svetu!

Ne moremo in nečemo

biti na škodo ljudstva, proti bistvenim interesom njegovim kot njegovi zastopniki brezpravni in neplačani hlapci. Ne moremo v blato poteptati in nečemo za skledo leče, za osebne koristi in ugodnosti predati ljudstva in njegovih pravic. Ne moremo in nečemo se odreči temu, kar vemo, da je za obstoj in razvoj slovenskemu ljudstvu brezpogojno potrebno, a za vse državljane tudi pravično.

Ali ste kedaj doživeli, da bi kdo rekel: Moja pravica je jasna, toda moja pravda stoji trenutno slabo, zato bom vse pustil in se pravici odrekel? Ste videli, da je kmet svojo zemljo zapustil, če mu je pobila toča ali nesreča ugonobila ali otežila trenutno njegovo gospodarstvo? Ste videli sužnja, ki bi radovoljno delal brezplačno in še prosil, naj ga gospodar ob slabi hrani še tepe?!

Ne, vsega tega niste videli in ne doživeli, zato niste videli in ne boste doživeli, da bi zastopniki na programu SLS šli sedaj v vladu in rekli s tem: prav je centralizem in korupcija, prav je izsesavanje in zapostavljanje Slovenije, prav tisoč in tisoč drugih nevolj in krivic, prav so škodljivi in slabi ter pomanjkljivi zakoni: mi vse to podpišemo in odobravamo. Odrečemo se vsemu, kar je naše ljudstvo z nami vred spoznalo za pametno in potrebno.

Naša vera in naše delo.

Mi trdno verujemo, da se da v naši državi z bistro glavo, žilavo delavnostjo in poštenim srcem vse urediti, v resnično bratsko korist vseh državljanov, kakor delavec in kmet ne obupa, ko je ob svojem najtežjem delu najtrši in najbridkejši kruh, temveč dela in upa na bodočnost, tako upamo in hočemo delati mi. Prepričani smo, da bodo poleg ogromne večine Slovencev tudi drugod prodrla misel pameti, poštenosti in pravičnosti. Zato neumorno skupaj z našimi najboljšimi možmi in ženami, mladeniči in mladenkami povdarjamo svoje zahteve in pravice, tirjamo ljudsko pravdo, odkrivamo

gnilobo in rane sedanje uprave in naše družbe sploh, a kot vestni zdravniki kažemo in nudimo tudi ozdravljenje.

Ko se nam omogoči, da smemo po svoji vesti in svoji volji, v popolni zavesti svoje odgovornosti sodelovati pri ozdravljenju ter ljudstvu prinesiti resnično zdrav razvoj in obstanek, tedaj se naša Slovenska ljudska stranka ne bo plašila in obotavljala, saj nima svojega programa iz kakšne utopije in za utopijo, temveč iz življenja in za življenje. Dokler te možnosti ni, mi ne moremo in nečemo v vladu temveč hočemo ostati jedro, okoli katerega in ob katerem se lahko zbira vse, kar misli z ljudstvom in državo odkrito in nesebično.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Ko je vladna večina sprejela invalidski zakon v načelu, se je skupščina odgodila. Danes se zopet sestane. Ves teden je vladalo popolno politično mrtvilo. Edino v predsedstvu vlade so se po dolgem času zopet zbrali ministri in imeli svojo sejo. Na tej seji so reševali sledeče važne stvari: Minister za kmetijstvo Krsta Miletič je poročal o svojem načrtu zakona za izkoriščanje vodnih sil. Ministrski svet se z njegovim načrtom ni mogel niti načelno zediniti. Radi tega je bil izvoljen poseben odbor ministrov, ki ga bodo proučili in pozneje enkrat ministrskemu svetu podali poročilo. V ta pododbor so izvoljeni kmetijski minister Miletič, fin. minister Stojadinović, prom. min. Radojevič, vojni min. in min. za agrarno reformo Pavle Radič. Kot drugo zelo važno vprašanje je bilo na dnevnem redu vprašanje o uporabi državnih avtomobilov. O tem je poročal železn. minister Radojevič. Predlagal je, naj se v bodoče vsa skrb o drž. avtomobilih in razpolaganju z njimi osredotoči pri želez. ministru. Tudi ta predlog ni bil takoj sprejet. Izvoljen je bil nov pododbor, v katerega so izvoljeni pošt. minister Iv. Superina, prometni minister Ante Radojevič, fin. minister Stojadinović, vojni minister Trifunović in minister za agrarno reformo Pavle Radič.

Vprašanje Radičevega vstopa v vladu se je zopet načelo. Trdi se, da se bo moral eden od radičevskih ministrov umakniti, ker Pašič svojim zaveznikom ne da več kot štiri vladna mesta. V soboto se je ustanovil nov hrvatski blok, v katerega so vstopili Hrvatska republikanska zveza (dr. Buč, Trajanović in Došen) in frankovci. Hrvatski federalisti (HZ in radičevski disidenti) so sklenili, da ne gredo v ta blok, ker se ne strinjajo z njegovim programom.

LOCARNSKI SPORAZUM.

V češkem parlamentu je zunanji minister dr. Beneš razložil pomen v Locarnu sklenjenih pogodb. V Locarnu je bila podpisana pogodba za varnost nemške meje na zapadu, glede vzhodnih mej pa so podpisane pogodbe o razsodiščih.

Pogodbe, ki so podpisane med Češko, Poljsko in Nemčijo, dopolnjujejo varnostno pogodbo na zapadu. Naše pogodbe se obračajo proti Nemčiji. Za primer, da bi bila Češka napadena, nam je Francija obljubila svojo pomoč, če pa bi Češka napadla Nemčijo, Francija ni dolžna češki pomagati.

Glavni pomen locarnskih pogodb je v tem, da zagotavljajo Evropi za cela desetletja mir. To pomeni začetek novega duševnega razpoloženja med evropskimi narodi.

Locarnske pogodbe bodo imele za posledico, da se bo tudi z Rusijo sklenila slična pogodba. Evropa se mora z Rusijo pomiriti. To se sicer ne bo še kmalu zgodilo, enkrat pa bo le prišlo do novega Locarna.

S svojimi zavezniki in s svojimi sosedi živi Češka v najboljšem razmerju.

RUSIJA IN ČEŠKA.

Ruska vlada je opozorila češko vladu, da smatra za potrebno, da Češka Rusijo tudi pravno prizna, ker se drugače ne dajo dovolj varovati ruski trgovski interesi na Češkem. Če Čehi Rusije ne bi v doglednem času priznali, bo Rusija odpovedala svoja industrijska naročila na Češkem.

PREVRAT V PERZIJI.

Perzijski parlament je s 85 proti 80 glasovi odstavil perzijskega šaha. Vodstvo države je poverjeno sedanjemu ministrskemu predsedniku in diktatorju Perzije Rizi Kanu, ki je izjavil, da je z ozirom na prošnje prebivalstva pripravljen stopiti na prestol perzijskih šahov. Sedanji šah iz vladajoče dinastije Kadzarov se zabava po Evropi ter se za svojo državo sploh ne zmeni. Ni čudno, če je končno Perzijejcem pošla potrpežljivost in so se naveličali plačevati njegove drage zabave.

Prireditve.

Vinska trgatav bo v nedeljo, 8. novembra 1925 v prostorih grajske gostilne na Fali. Na sporedu so: Saljiva pošta, sladščičarna, prodaja raznovrstnih pijač in okrepil. Postrežba izborna! Domača vina. Svira domača odboja. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina 5 D. Čisti prebitek je namenjen za Društveni dom v Pušcavi. K obilni udeležbi vabi prireditelj Erhatič.

Velika Nedelja. Nedavno smo poročali v »Slov. Gospodarju«, da nas nameravajo naše Orlice razveseliti z gledališko predstavo. In res niso ostale samo pri besedi.

To svojo obljubo bodo izpolnile v nedeljo, dne 8. t. m., ko bodo popoldne po večernicah v tamošnjem gradu uprizorile lepo in poučno igro »Roka božja«. Vsi prijatelji poštene zabave od blizu in daleč ste prijazno vabljeni. Bog živi!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Kdor še ni videl igre »Deseti brat«, naj pride v nedeljo popoldne pogledat, to je dne 8. t. m., v prostore g. Skerleca, kjer jo Orli na splošno željo ponovijo. Začetek takoj po večernicah. K prav obilni udeležbi se Vas uljudno vabi od blizu in daleč. Bog živi!

Ljudski oder Središče uljudno vabi vse, ki ljubijo umetnost dramatike, od blizu in daleč, k vprizoritvi ljudske igre s petjem »Graničarji« v nedeljo, dne 8. t. m., ob pol 7. uri zvečer, v Krškovi dvorani. Igra je vzeta iz življenja hrvaških graničarjev in vsebuje zraven tragičnih tudi komične prizore. Med odmoru svira zbor tamburašev.

Celje. Odbor Dekliške zveze v Celju vabi vse članice, kakor tudi vse druge, ki so kedaj posečale naše sestanke k občnemu zboru, ki se vrši v nedeljo, dne 8. novembra, v dvorani hotela »Beli vol«. Na sporedu so stvari, kakršnih še Dekliška zveza ni doživela. Torej na svidenje!

Celjsko orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 15. t. m., celodnevni organizatorični tečaj v dvorani »pri belem volu«. Začetek točno ob 8. uri zjutraj. Vsi odseki, ki spadajo pod celjsko okrožje, se pozivljajo, da pošljejo, če le mogoče vse odbornike na tečaj. Vsak odsek je obvezen, poslati na tečaj vsaj dva zastopnika. Bog živi!

Polzela. Katoliško prosvetno društvo »Slomšek« na Gornji Ponikvi priredi v nedeljo, dne 8. t. m., ob pol treh popoldne v dvorani g. Alojzija Cimpermana na Polzeli šaljivo igro tridejanko »Lumpacij Vagabund«. Ker je čisti dobiček namenjen za nov društveni dom, se za obilno udeležbo priporoča — odbor.

Tedenske novice.

Štirikrat z nožem v hrbet. Zadnjo nedeljo je prišlo v mariborski gostilni na cesti ob pristanu med vinsko razgretimi fantički do prerekanja, ki se je razvilo v pretep na nož. Eden od udeležencev pretepa in sicer komaj 18 let stari Lorber je dobil kar štiri zabodljaje z nožem.

Pretep. V St. Petru pri Mariboru so se fantje zadnjo nedeljo zlaseli do krvavega med seboj. Viničarski sin Alojz Mark je odnesel iz pretepa tako občutno krvave rane, da je moral na lečenje v mariborsko bolnico.

Razra od Sv. Martina pri Vurbergu. V nedeljo, dne 11. vinotoka, je bil pomenljiv dan za našo župnijo. Domači vlč. g. župnik je blagoslovil ob veliki udeležbi ljudstva lepo novo kapelico, ki je posvečena sv. družini. Vlč. g. župnik je imel po končani blagoslovitvi lep, v srce segajoč govor ter izrazil željo, da bi si naše hiše vzele za vzgled sv. družino. Kapelico je postavil g. Koser iz Spodnjega Dupleka, leži ob okrajni cesti, ki vodi k Sv. Barbari na meji občine Korene in Ciglenca. V Spodnji Koreni je še potem bil blagoslovljen križ g. Tepeha. Torej eden dan sta bili posvečeni dve znamenji v čast božjo, da bi se ljudje vselej spoštljivo odkrili po stari krščanski navadi, kadar gredo mimo. — Dne 24. oktobra je izbruhnil popoldne požar v hlevu posestnice Novak v Ciglencah. Pogorelo je polovica poslopja. Dobrim ljudem zahvala, ki so ogenj omejili. — Zreketi četrtak je bil lep pogreb iz Vurberga. Pokopali smo g. nadučitelja Gselmana, ki je bil izvrsten ljudski učitelj in je učil dva roda pri nas. Bil je 39 let tukaj učitelj. Marsikateri učenec reče: Kar sem se pri g. Gselmanu naučil, to znam. Res, rajni je bil učitelj stare korenine ter je vtepel v glavo vse, kar potrebuje priprst človek. Kaj rad je učil fante o sadjarstvu, vinarstvu in čebelarstvu, kar je sedaj malokdaj navada. Ako ravno ni bil našega političnega mišljenja, ga je ljudstvo globoko spoštovalo. Blag mu spomin! — Po časnikih čitamo, da so letos blagoslovili več novih katoliško-prosvetnih domov. Ali bi ne bilo tudi pri nas potrebno postaviti enega prostornega doma, v katerem bi se lahko mladina vzgojevala in izpopolnjevala za poznejše življenje. Pa ne samo mladina, tudi možje bi tu imeli pripraven prostor za gospodarska in politična zborovanja.

Zalosna novica od Sv. Barbare pri Mariboru. V ponedeljek, dne 2. t. m., je v mariborski bolnici izdihnil svoj blago dušo Slavko Glanur, star šele komaj 24 let. Rajni je bil eden najboljših fantov ne le cele občine, temveč cele župnije. Bil je odbornik in zaupnik krajevne organizacije SLS, najbolj vneti agitator, ustanovitelj tukajšnjega Oria itd. Povsod, kjer je bilo treba sodelovati za dobro stvar, je bil naš Slavko zraven. »Slovenski Gospodar« je dolžen, da postavi na tem mestu spomenik svojemu dopisniku in razširjevalcu, ker to po vsej pravici zasluži. Po poklicu je bil tkalec, svojo obrt je tudi dobro opravljal. Vsak, kdor ga je poznal, ga je vzljubil, ker je bil pravi fant iz fars. Izobražen in ponižen sant z zlatim srcem in jekleno voljo. Dragi Slavko, pogrešali Te bomo povsod! S teboj smo izgubili ne le vrliga prosvetnega delavca in prijatelja, temveč tudi organizatorja. Teško prizadeti rodbini naše sožalje! Tebi pa, dragi tovariš, spavaj sladko in na svidenje nad zvezdami!

Novice iz Ruš. Naš dobri in obče priljubljeni vlč. g. župnik Janko Ilc si je na povratku iz Smolnika v Ruše med potjo zlomil nogo in je moral v bolnico. — Zadnjo nedeljo so se pri nas v Rušah fantje med seboj spoprijeli in je prišlo celo do rabe nožev. Rudar Franc Dominik je dobil v pretepu nožni zabodljaj v pljuča. Rudar je obiskal za Vse Svetnike svoje, se podal v domačo gostilno, se zapletel v kreg in prepri in konečno je došlo do nevarnega sunka z nožem.

Dnevni požigi pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Dne 27. septembra zvečer ob 10. uri je izbruhnil v listniku viničarje Janeza Čuček v Zavrhu ogenj, ki je uničil celo poslopje. Dne 20. oktobra o polnoči je uničil na neznan način nastali ogenj gospodarsko poslopje Jožefa Golob v Za-